

певного підрозділу. Це також допоможе одержувати оперативну й достовірну інформацію щодо формування витрат за місцями їх виникнення і сферами відповідальності та, поєднавши її, мати чітку картину про резерви економії, джерела зниження собівартості й установлювати ефективну систему стимулювання осіб, відповідальних за результати роботи

Література

1. *Апчёрч А. Управленческий учет: принципы и практика / А. Апчёрч ; пер. с англ. ; под ред. Я. В. Соколова, И. А. Смирновой. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 952 с.*
2. *Голов С. Ф. Управлінський облік : підруч. / С. Ф. Голов. – 3-тє вид. – К. : Лібра, 2006. – 704 с.*
3. *Друри К. Учет затрат методом стандарт-кост / К. Друри ; пер. с. англ. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 224 с.*
4. *Ластовецький В. О. Виробничо-комерційний облік і внутрішньогосподарська (управлінська) звітність за центрами витрат і відповідальності / В. О. Ластовецький. – Чернівці : Місто, 2003. – 156 с.*
5. *Нападовська Л. В. Управлінський облік : монографія / Л. В. Нападовська. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2000. – 450 с.*
6. *Пушкар М. С. Розробка систем обліку : навч. посібник / М. С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2004. – 198 с.*

Людмила ШВЕЦЬ

Тернопільський національний економічний університет

ПИТАННЯ ОБЛІКУ ПЕНСІЙНИХ ПРОЕКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

В умовах зростання фінансових можливостей, виробничого потенціалу підприємницьких структур збільшуються шанси формування їхнім менеджментом довготермінових ініціатив, спрямованих на удосконалення соціально-трудова відносин. Одним із видів таких ініціатив є практичне втілення програм виплат працівникам по закінченню їх трудової діяльності, в тому числі пенсійних проектів. Досвід зарубіжних підприємств свідчить про значні переваги як для персоналу, так і для підприємств та держави від проведення пенсійних програм. Такими перевагами для працівників є зростання розмірів пенсійних виплат учасників проектів через накопичення додаткових, порівняно із загальнообов'язковими розмірами внесків на пенсійне забезпечення, сум, що враховують як цільові внески роботодавців, працівників на особові пенсійні рахунки, так і доходи від інвестування тимчасово вільних платежів, призначених для виплати пенсій при досягненні працівником пенсійного віку чи за вислугою років (або при настанні дати початку виплати пільгових пенсій). Для підприємства прерогатива пенсійних реформ полягає у зростанні вартості нематеріальних активів шляхом підвищення іміджу, формування довіри з боку зацікавлених у діяльності бізнесу осіб, зростанні інвестиційної привабливості. Для держави внески вкладників у недержавні пенсійні фонди є потужним джерелом вільних інвестиційних ресурсів, здатних підняти рівень економічного розвитку країни. Тому формування механізму створення пенсійних програм підприємницькими структурами є актуальним завданням сьогодення та прерогативою нашого дослідження.

Існує кілька варіантів створення пенсійних програм:

- перерахунок пенсійних внесків у недержавний пенсійний фонд;
- створення виробничим об'єктом власного корпоративного пенсійного фонду;
- перерахування пенсійних внесків підприємством на банківський депозитний пенсійних рахунок працівників-учасників програми.

Згідно Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» недержавним пенсійним фондом є юридична особа, яка має статус неприбуткової організації (непідприємницького товариства), функціонує та провадить діяльність виключно з метою

накопичення пенсійних внесків на користь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснює пенсійні виплати учасникам зазначеного фонду у визначеному порядку. Відповідно корпоративним пенсійним фондом є недержавний пенсійний фонд, засновником якого є юридична особа-роботодавець або декілька юридичних осіб-роботодавців та до якого можуть приєднуватися роботодавці-платники [1]. Тобто виробничий об'єкт-роботодавець у праві обирати варіанти проведення пенсійних програм, великі підприємницькі структури можуть створювати власну неприбуткову установу (корпоративний фонд), а середнім, малим підприємствам краще пенсійні внески здійснювати до банківських установ чи недержавних пенсійних фондів.

Міжнародні стандарти фінансової звітності [2,3], як і національний стандарт бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» [4] визначають право створення пенсійних внесків двох видів, – із визначеними внесками та визначеними виплатами, і можливістю синтезу їхніх окремих елементів та впровадження модифікованих програм. Пенсійні схеми першого виду зобов'язують працівника чи його роботодавця сплачувати визначені (фіксовані чи диференційовані за бажанням) суми до пенсійного фонду, нагромаджена величина яких буде розподіленою для виплати пенсій з моменту настання дати виходу на пенсію. Схеми даного виду не передбачають додаткових зобов'язань роботодавця відшкодовувати суми виплат, якщо, з якихось причин, у пенсійного фонду не буде вільних коштів на дату виходу працівника на пенсію, а у системі обліку їх слід відображати як зобов'язання роботодавця із перерахунку виплат у пенсійний фонд.

Схеми із визначеними виплатами передбачають заздалегідь визначені суми пенсійних виплат працівникам, розмір яких залежить від його стажу, заробітку. Але така пенсійна схема, на відмінну від попередньої, передбачає додаткові зобов'язання роботодавця: у випадку неспроможності пенсійного фонду виконати усі зобов'язання перед працівником щодо виплати фіксованих пенсійних сум, такі зобов'язання перепокладають на роботодавця. Саме тому обліковий механізм пенсійних схем із визначеними виплатами повинен передбачати даний аспект. Вважаємо, що з метою запобігання виникнення додаткових зобов'язань, підприємству слід утримувати передбачені для цього кошти, тобто створити резерв, показавши його у обліковій системі, та сформувати механізм його наповнення. Таким чином є можливість уберегти економічний об'єкт від непередбачуваного значного фінансового навантаження.

Література

1. *Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України № 1057-IV від 9 липня 2003р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.*
2. *Виплати працівникам: міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №19 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>*
3. *Облік та звітність щодо програм пенсійного забезпечення : міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №26 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.*
4. *Виплати працівникам: положення (стандарт) бухгалтерського обліку №26 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.*

Олег ШЕВЧУК

Тернопільський національний економічний університет

ЗНАЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ПЛАНУВАННЯ В ОБЛІКУ НОРМАТИВНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Облік нормативних витрат є основою для управління безпеки. У випадку якщо продукція відповідає стандартам і має попит у споживачів, то контроль витрат необхідний для попередження непередбачуваних витрат, підвищення ефективності виробництва,